დროული

5 დეკემბერი, 1925 წ.

რედაქცია და კანტორა
მახარაძის ქ. № 18
ხელოვანთა სასახლე

№ 1

H2SO4-ის საგაზეთო ორკვირეული ორგანო

ფასი 10 კაპ.

№ 1

5 დეკემბერი 1925 წ.

ქ. ტფილისი

ჩვენი ფრონტის პირველი გამოსვლები ქართული ხელოვნების მეშჩანურ-ტრადიციულ ტრადიციებზე ჩვეულ თავდასხმებში გამოიხატა; „უნდა დაინგრეს, რომ აშენდეს"—ეს იყო ფორმულა ჩვენი პირველი ნაბიჯების.

ჩვენი პირველივე დეკლარაციებით უჩვეულოდ გაცხოველდა ინტერესი ქართულ ხელოვნებაში—ქართველი საზოგადოების სრულიად ახალ და ახალი პრობლემების დაყენებამ გამოიწვია მთელი რიგი ლიტერატურული დისკუსიების, საღამოების, რამაც ახლოს ქართული ლიტერატურული კულტურა და ჩვენი აუდიტორია მთელი ახალი ხელოვნების კურსს დაუახლოვა.

ჩვენი მუშდვარი მასალების გამოქვეყნებამ კი რაოდენობით ხიმცარისა ახწია მხატვრული პროდუქცია ჩვენს ქვეყანაში და მთელი ამასდროითვე დამწყები ლიტერატურა ჩვენი მიღწევების ქვეშ მიემართება.

წარსულის ტრადიციებით მძიმედ დატვირთულმა საზოგადოებრივმა აზრმა შეგნებულად არ იცნო ჩვენი ფრონტის რეზონანსი ქართული კულტურისათვის და ნაწილმა მკაცრი წინააღმდეგობით, ნაწილმა კი გულგრილი სიჩუმით უპასუხა.

ჩვენ ვერკვეოდით კონსერვატიულ საზოგადოების მღელვარების მიზეზებში, გვესმოდა მათი პოზიციის ლირებულება და ვხსნიდით უკეთლოვე ამას ჩვენი მოძრაობის ნოვატორულ ბუნებით, შეუჩერებლად ვაგრძელებდით ლიტერატურულ რუტინების რღვევას და დაცლილ ადგილებზე ახალი მხატვრული ფაქტების შენებას.

ჩვენ არ გავურბოდით საზოგადოებრივ მსჯავრს და არა ერთხელ დაგვეყენებია მთელი ჩვენი პრაქტიკა და მსოფლმხედველობა აუდიტორიის წინაშე პირისპირ დაფასებისათვის.

ასეთ შემთხვევებში ჩვენი გამარჯვებული გამოსვლა უდაო ფაქტებით დარჩა.

დრო არის ბოლო მოეღოს შეგნებულ ან შეუგნებელ გაუგებრობას.

ლიტერატურულ ჭორიკანობისა და ლაყბობის სეზონი დამთავრებულია.

ჩვენი მხატვრული პრაქტიკა, რომელშიაც ერთიანდება მსოფლიო მემარცხენე ხელოვნების მიღწევები ეროვნულ შემოქმედებით სულთან დაკავშირებით უნდა დაუახლოვდეს ფართო საზოგადოებას და იგი მასების ხელოვნებათ უნდა იქცეს.

თანამედროვე უკეთლდიურ მიღწევათა პირობებში არის საჭიროება ძალ და ძალ გაუყვეთ მსოფლიო ხელოვნების განვითარებას და მასში დაყენებულ ახალი პრობლემების გარკვევით ქართველი აუდიტორია გადაარჩეს ჩამორჩენისა და უკანმხერის საფრთხეს.

ამით განისაზღვრება მნიშვნელობა ჩვენი გაზეთისა: იგი არ არკვევს პოლიტიკურ საკითხებს და არ ჩაერევა სახელმწიფოებრივ მმართველობის უკვეთლდიურობაში.

ეს არ ნიშნავს ჩვენს ინდიფერენტულ განწყობას საზოგადოებრივ ცხოვრებისადმი—ახალ ხელოვნების შექმნითა და მშენებლობით ჩვენ უშუალოდ ვდგებით რევოლიუციონურ თანამედროვობაში და ახალი საზოგადოებრიობის ყალიბობის პროცესში.

ამიტომ ჩვენი გაზეთი მთლიანად ეწირება ქართულ ხელოვნების და საერთოდ ქართული კულტურის მშენებლობას.

ლიტერატურული კალიმახიზმი

ორი სახის მკითხველისადმი უხდება ქართველ ფუტურისტებს ანგარიშის გაწევა.

ერთის მხრით კომუნისტურ აზროვნების ორიენტაციაში მოხვედრილ საზოგადოებისათვის მემარცხენე ხელოვნების მიღწევები „გაუგებარია პროლეტმასისათვის", მეორე ბანაკი გაგების თვალსაზრისით უდგება საკითხს.

რა ტერმომეტრი გახდა ეს „გაგება", რომ ხელოვნების სიცხის გასასინჯათ სჭირდებათ პატივცემულ მობანაკეთ.

ჩვენს კრიტიკოსებს მუდამ ზეპირი კრიტიკა უყვარდათ და ეს მოსიარულე ზეპირ სიტყვაობა მათ დილეტანტიზმს უფრო ამტკიცებს და ჭორიკანობასთან ნათესაურად აკავშირებს.

და რას ნიშნავს, რომ დღემდე საქართველოს მემარცხენე ხელოვნების შესახებ და კერძოდ ფუტურიზმის გარშემო მოწინააღმდეგე ბანაკში არ არსებობს არც ერთი დასაბუთებული აზრი.

„გაგება"-ს საზომი ხომ საკმარისი არ არის რომ გადაიჭრას პოეტიკის პრობლემები.

ან პროლეტკულტურაზე ძახილი ხომ არ ჰკვეცს ფორმისა და ტემატიკის საკითხებს.

მაშ სად არის თქვენი საბუთი გაგების ორიენტატორებო?

[illegible] პარტიაში არ არსებობს ერთი გადაჭრილი აზრი.

თუ ზოგიერთ კომუნისტებისათვის ხელოვნება არის „ცხოვრების შენების მეთოდი".

ლუნაჩარსკისათვის იგი „ცხოვრების გამშვენიერებაა". ასეთი ულტრა ესტეტიური ლოზუნგი რომანტიზმის პარფიუმერიულ მაღაზიისა და მისი ფილიალების ფაბრიკულ მარკად გამოდგებოდა მარტო.

ვორონსკის ხაზი, რომელიც სინტეტიზმისაკენ იხრება „არც აქეთ, არც იქეთობის" შთაბეჭდილებას სტოვებს.

მოწინააღმდეგე ბანაკი ტროცკის შეხედულებებს სრულიად არ იცნობს (შეიძლება დრო არა ქონდათ და ვერ მოასწრეს „ლიტერატურა და რევოლიუციის" გადათვალიერება).

ფუტურიზმი მისთვის არ არის საფრთხობელა, მემარცხენე ხელოვნების მიღწევებს არ სთვლის „მავნე მოვლენად, რომელიც ინტელიგენტებმა გამოიგონეს".

ტროცკისთვის ფუტურიზმი გარდამავალი საფეხურია, რომელიც პროლეტარულ კულტურის მშენებლობაში უდიდეს როლს ითამაშებს.

„ძნელია ეხლა სრული უარყოფა ფუტურისტების მიღწევების"—ამბობს ტროცკი.

სხვა კრიტიკოსები ხელოვნებას გემოვნების თვალსაზრისით უდგებიან, მაგრამ **ხელოვნება ხომ რესტორანი არ არის, რომ ლექსი ბუტერბროდივით გაისინჯოს.**

პოლემიკამ გამოარკვია, რომ ხელოვნება სახელმწიფო საქმიანობად უნდა ჩაითვალოს, მაგრამ ეს კიდევ იმას არ ნიშნავს უფლება ქონდეს ყველა კალმის მოყვარულს სწეროს რეცეპტება პოეტიკის პრობლემათა გარშემო.

ასეთ პროფესიის ხალხს ვურჩევთ გახსნან საკანცელარიო მაღაზიები, სადაც დაიცხრობენ კლმოსნურ ნიჭიერების ტკივილებს.

ხელოვნების საკითხები მეცნიერების დისციპლინის სფეროს ექვემდებარებიან და ვისაც არა აქვს პირდაპირი პრეტენზიები ამ საკითხების გარშემო

ხმოვეთ გვაცალონ.

პირველ კატეგორიის მკითხველთათვის „ფუტურისტული ლექსი გაუგებარია", მხოლოდ იმიტომ, რომ იგი არ ესმის ქარხნის მუშას, მაგრამ რატომ იმავე საზომით არ უდგებიან პროლეტპოეტებს, რომლებიც ჩვენი გავლენის ქვეშ სწერენ პროლეტარსულ სიურპრიზებს.

ან რას ნიშნავს ეს გაგება?

მრავალი მეცნიერული ნაშრომი, თვით მარქსის „კაპიტალი"-ც იმავე ქარხნის მუშისათვის გაუგებარია, მაგრამ რომელი მათგანი უარყოფს მარქსიზმს მხოლოდ ამიტომ.

ქარხნის მუშებისათვის თვით შუამავლები ქმნიან გაუგებრობას, რომელთა უმრავლესობა მეშჩანური თვალსაზრისით სჭრის საკითხებს და ბაზარზე გამოაქვთ გასასაღებლათ თავიანთი „მსოფლმხედველობანი".

„მასები კულტურულად და ესტეტიურად არ არიან მომზადებულნი და წინ წავლენ [illegible] ნაბიჯით", სწორედ ეს ქმნის მრავალჯერ გაგების სათვალხედო რეაბილიტაციას.

კულტურა, ხელოვნება ნელის ნაბიჯით მოსიარულეთ წინ უსწრებს.

ჩვენ გვგონია, რომ შუამავალთათვის მეტი გაუგებარი რჩება მემარცხენე ხელოვნების მიღწევები, საერთოდ ხელოვნებაც კი, ვინემ მუშებისათვის, რომლებიც გაგების ორიენტატორების ასპარეზად არიან გადაქცეულნი.

ჩვენ არ ვიცით როგორ მივიღოთ გაგების დებულება, მაშინ როცა ამავე ორიენტაციის ხალხი რუსეთში უარყოფს მაიაკოვსკის და პროლეტარიატს ოსტროვსკისა და პუშკინისაკენ მოუწოდებს.

არა მგონი პროლეტარიატისათვის გამოსადეგი იყოს გადაღმა ბანაკის სულისკვეთებითა და ყოფით გაჯღენთილი ხელოვნების ტრადიციები.

ეკონომიურ ძალთა განვითარება, სოციალური პირობები ქმნიან განსაზღვრულ სტილს, რომელსაც ყველაზე უწინ პოეზია ითვისებს.

ეპოქა იძლევა ფორმას, თემებს.

ფეოდალურ კულტურის დროს თანამედროვე ტეხნიკური მიღწევები შეუძლებელი იყო.

ტეხნიკის ეპოქამ შექმნა თავისი განსაკუთრებული ფორმები, წამოაყენა ახალი თემები, რომელსაც ხელოვნება ამუშავებს.

ყოფა, არსებული პირობები ქმნედითი პროცესზე, სიტყვის პრობლემებზეც მოქმედებს.

ამიტომ არის რომ სიტყვა ბევრჯერ კარგავს თავის სოციალურ შინაარს და სულ ახალ სახელდების მატარებელი ხდება.

ენაც, სიტყვაც საჭიროებს თავისებურ გიგიენას.

შოთა რუსთაველის პოეტურ ფორმებით, ენებრ მატერიალით დღეს არც ერთი პოეტი არ დასწერს და ვერც დასწერს, რადგან ყოფა ორგანიულათ არსებობს მასში.

ენის გადახალისება, ბგერების ორკესტროვკა, რომელიც ყველაზე უფრო აწესრიგებს ლექსის სტრუქტურას, ყოფისა და თანდროობის ფორმებს ექვემდებარება.

დატოვებულ საუკუნეთა კულტურის არც ფორმა, არც შინაარსი პროლეტარიატისათვის გამოსადეგი და მისაღები არ არის.

ხელოვნება უპირველეს ყოვლისა ყოფისა და ნივთების ორგანიზაცია არის (პოეზიაში—სიტყვის) და როგორ შეიძლება რამოდენიმე ისტორიულ საფეხურებით გადაღმა დარჩენილ კულტურის მიღწევები პროლეტარულ მშენებლობისათვის გამოსადეგი გახდეს.

ფუტურისტებმა მოახდინეს ბგერითი რევოლიუცია. ლექსიკონი გასწმინდეს პიგიენურად მიუღებულ სიტყვებისაგან, ხელოვნებაში შექმნეს ლაბორატორიული მუშაობა და პოეტი ზეშთაგონებიდან შემოქმედით გახადეს, მოძრაობის პროცესში გადაიყვანეს.

პოეზია დღეს სნქმიანობა არის, სადაც ნივთები მუშავდებიან და არა მთვარე და მასთან ახლო მდებარე საგნები, რომელიც პროლეტმასისათვის ნაკლებად გამოსადეგი ინვენტარია.

სწორეთ ამიტომ პროლეტპოეტები მემარცხენე ცხოვრების მიღწევებს უშუალოდ ითვისებენ და ქმნედითი პროცესს ფუტურიზმის ფორმალურ ხერხის ქვეშ ატარებენ.

გასულ საუკ[illegible]წლებზე ვერდ[illegible] კატეგორიის მკით[illegible] და მხოლოდ იმიტომ, რომ ქართველი ფუტურისტები უარყოფენ ილია ჭავჭავაძის ლიტერატურულ ტრადიციებს, მათთვის ყველაფერი გაუგებარი ხდება.

საკითხის ასეთ გადაჭრას **ლიტერატურული კალიმახიზმი** უნდა ეწოდოს.

წინასწარ შექმნა ატმოსფერის, რომ „ფუტურისტული ყველაფერი გაუგებარი არის" ეს რუსულ ინტელიგენციის გამონაცვალი მემკვიდრეობა დღესაც სახელურმაპატრიოტ ინტელიგენტისათვის.

ვაჟა ფშაველას შემდეგ ქართული პოეზია ასცდა ეროვნულ ნიადაგს და მირაჟებისა და სარკის პოეზიამ (სარკის პრაქტიკის ხალხს ეშინიან მარტო) ქართული სიტყვა დეკადანსამდე მიიყვანა.

ჩვენ პირველ მანიფესტიდანვე ხაზი გავუსვით ქართულ მესიანიზმის საკითხს.

ყანწელების მიერ შემოტანილმა ფრანგულმა დეკადენტიზმმა ქართულ ლექსის, რიტმის, კონსტრუქციის საკითხი სრულიად დაშალა და მთელი იდეოლოგია ქართველ ქალის ფეხმარულზე ააგო.

ჩვენ, ქართველ ფუტურისტებს ეროვნული კულტურის საკითხები უფრო გვაინტერესებს ვიდრე ვერლენის რეცეპტურა.

ჩვენ თავიდანვე ქართული ლექსის, პროზის, სიტყვისა და ბგერების პრობლემებზე ვმუშაობდით; მხოლოდ ჩვენმა ორგანიზაციამ შესძლო ეროვნული ხაზის გამონახვა, ქართულ ხელოვნების ორგანიულ კავშირის აღდგენა.

ამას თავიდანვე დაინახავდა ის ვისთვისაც კორპუსით ნაბეჭდი ძნელად წასაკითხი არ არის—

და ვინც „ნაკადული"-სა და „ჯეჯილი"-ს ასოებს ეჩვევია მათთვის ვეცდებით ცალკე შევადგინოთ ხელოვნების ანბანი.

ნიკოლოზ ჩაჩავა.

უდღეოთ შოგილი

ელიზიუმი, კიდევ ერთხელ ელიზიუმი, მოვიდენ მუზები
(და მთქნარებით ჰერს მოფარავენ)
ქვეყანა ყოფილა საძაგელი, ქვეყანა ყოფილა ღრუბლის მუცელი
კოკა ლაიიანი, მზე, მთვარე, ერთი შეხეული ვარსკვლავი და კიდევ სხვა რამე.

ვაიმე, ვაიმე ნეტავი ჩემი გული არ იყოს სახე თამარის
ნეტავი აიროდენ ფანჯრები, ფრთხილები და გულებიც
მე ვარ მერანი. ვფლანგავ გაფრენას ფრთას და ფაფარს
მე არ ვგევარ ჩემ სიარულს და სხვების ლიტერატურულ მიმართულებებს.

ცანგო ლოლობერიძე.

ღელე

მოქონდა ღელეს ტივები კუნძის
ცანგალა ცალგან ბიჭის პერანგზე,
ელოდენ მთიდან მოტეხილ კუნძულს
ველურის ველებს გველებს ვერანგზე
ხმას ქონდა ხახა ხალხის ოდენა,
ხევს ეგდო ყურთან ხავსის ბალიში.
ზვავმა ზვირთების ხრამი მოდენა
ხრამი, ხორაგი ბართუბალისი.

1925 წ.
იანვარი.

ტორუა

ტორუა. ტოროლა:
ტორუა და ტორი.
ტორუა ღრუბლებს აკიდებს ბარგს.
გოგო ტანსარო,
გოგო ტანმარდი
ფეხდაფეხ მისდევს მოგერილ აბრაგს.
აბრაგი ულრანს ფეხით გადივლის
ტორუა ტირის,
ტირილი ტრიალს.
მზე გარემოვა, მზე გიდელივით
გორზე გაელავს,
გორს გააგრილებს.
ტორუას ხეებს მეხი გადახევს—
მეხი მოხევე,
მეხი ხნიერი
ჰაერი ჰაერს ცხრა მთას გადახვევს
მზე გზად ნაფიცი—
გზა ნახიერი.

ძილგატეხილის

მორბოდენ თენდები
ბადრი და ბრალდება.
ძილო გათენდები
ძილი ძირიანდება.
ღამე ღამისებრი
გუგა დადგისული.
ძილო ძილს ნუ ებრძვი
ღამევ დადღისულო.
გაფრენენ ფრენდები
უფრო და ფლანდება.
ძილო ნუ გათენდები,
ძილო გაძილიანდი.

ნიკოლოზ ჩაჩავა.

გული—საგული და გადაგულიანება

გოთხე—გულხეობა. [illegible] წყრომა გულწყარო გული დაგული—გულქვა გაქვავდი. გულაგული გიგულე წყნარგული გულდაგულ გულმზრალი გამწყრალი აავულო საგულე მიგულე ეგოული გამომშრაგული—ეგული. გაგულისდი გულისად უგულო გუგული გული საგულები. გულმოსული სულო და გულო სამგულო ორგულო სამგლოვიარო გულშაული გულშაური. გულნატკენი გულმოვიფხან გულსანი მუხაგული შეაგულაგულეკალი. გულდამწვარი მოხაგულიგულხემწვარი გვგულება. გულთან გულადი. გულითადი. ნაგულევი მოგებული. გულბოყვი—გულადი—გულანი მეხაგულთან გამოგული მოკაგული უგულო!

გაწვაგული დამწვაგული. გულაწვაში. დარგული მოძვევე და მოგებული. უგულცარი გულჩიტაო გულჩვილი და გულჩხავილი. გულჩარავი გულჩათხრობილი. ჩვილგული. გულჩვარი გულნარალო გულმწუხარე გულტირილი ჭრელგულა გამხვეირვალე. დადაგული გულბოლმა. გულნასროლი. გულწრფელი.

გულჭრილობა გული მოგალული გულმოკლული. მაგულებელი—გულფრილი—გამოგულო დაკლული. გულთათანა. თანაგული. გულისა გულიზა. ეგზაგული შეაგულისა — შეაგულიანე — გაზრაგული გულვაში კრულვაში ჩვენი გული — გულჩვეული ჩანგური შეჩვენებული. გულმზერა გულთმისანი მწერგული გულმწველი თანაგული მოგულიწყვე გულმზობა. გულმსახველი ლადგული დადგმული გულხვრილი გულახდილი გულოგულეში—გულისგზა გზაგული გზაკრული. გულყინვა გულზვა—მეგულება—გულლოდი მოლოდინი—გაგულიანებული. გულნაწური გულმოტკინვილი გულლია. გულხევი—გულწვიმა.

გულმოგულ გულწყრომა
წამდაუწუმ.

სიმონ ჩიქოვანი.

მარცხენა ნაბიჯები

I

წერილების სერიის შესავალი

„სიცოცხლე საჭურჭლე იქნებოდა, დღეების მსგავსობა და ერთნაირობა რომ ყოფილიყო“.

ჭაობი და ლპობა იქნებოდა ლიტერატურა, მან რომ ისეთი გარდატეხისა და გაახლების ბრწყინვალე მომენტები არ იცოდეს, როგორც ჩვენ დავაყენეთ თანამედროვე ქართულ შემოქმედებაში.

უმთავრესი, რაც ფასეულია ხელოვნებაში — ეს ჯერ განუცდელ შთაბეჭდილებათა და ცხოველ შეგრძნებათა მომცემი საწყისებია.

ამიტომ ფასდება მხატვრული პროდუქცია თვითმყოფადობისა და განუმეორებლობის პროპორციულად.

ამიტომ იზომება მხატვრული ფაქტი ორიგინალობისა და თავისებურობის კრიტერიით.

სიცოცხლე და სიახლე სინონიმებია მხატვრული ფაქტისათვის.

ხელოვნება ვერ ითმენს სტატიკას.

ცვალებადობის უცვლელი კანონი აპოგეაშია ხელოვნების მიმართ.

მაგრამ მარტო ამ ლოგიური ჭეშმარიტებით არ იწურება ჩვენი ტრანსფორმატორული მოძრაობის არგუმენტაცია.

მას ჰქონდა თავისი ისტორიული განპირობება.

საქმე ისაა, რომ ჩვენი ფრონტის ლიტერატურული აღმოცენება ქრონოლოგიურათ მოექცა იმ ეპოქის რკალში, რომელსაც პოეტის ინტუიტურმა მიხვედრამ ადრე მისცა ახალი კაცობრიობის პირველი საუკუნის წოდება.

დეკადანსის პოეტებმა მათემატიკური სისწორით იგრძნეს მიმავალ საზოგადოებრიობის განწირვა და უფსკრულისაკენ მქროლავ მატარებლის კიბის უკანასკნელ საფეხურზე ჩამოდგნენ მსოფლიო კატასტროფის შესახვედრათ.

ფუტურისტებმა სამყაროს მობრუნება გამოაცხადეს და ამაში უტყუარათ უდიდესი წინადგაგება იყო.

არც შემთხვევითია ერთეული და მხოლოობა. ვეროც ზიმელი, ფერერო, შპენგლერი და მთელი რიგი ევროპიულ მოაზროვნეთა ერთნაირი სიცხადით იძლევიან ჩვენი ეპოქის ისეთ გაგებას, როცა საკაცობრიო კულტურის განვითარების სწორხაზობრივობა, კონცენტრიული სფეროებით შეიცვალა, როცა ნაბიჯებიდან — ნახტომებით გადავედით და წყნარ ევოლიუციონურ მდინარების მაგიერ რევოლიუციებისა და კატასტროფების თანამოაზრენი გავხდით.

ეს არ არის მარტო გარეგანი პათოსი ჩვენი საუკუნის.

ასეთია მისი შინა-იმანენტური ბუნება ც.

„Esprit nouveau“ — ფორმულა ახალი ფრანგული ხელოვნების; ახალი ადამიანის ქოლექტიური ძიება ეხლანდელ გერმანეთის ხელოვნებაში; თანამედროვე ტეხნიკის საკვირველებანი; უჩვეულო რყევა ცოდნისა და შემოქმედების ყველა სფეროში.

თუ ვილაპარაკებთ რუსეთზედაც, ეს ხომ დიდი ლაბორატორიაა ახალი საზოგადოებრიობისა, სადაც ყოველი შერხევა და თითოეული ჩაქუჩის დარტყმა ერთნაირათ ალფრთოვანებულია ახალი სიცოცხლის, ახალი ყოფის ფორმაციისა და განვითარების იდეით.

და ვის შეუძლია სთქვას, რომ ეროვნული სირცხვილი და შეურაცყოფა არ იქნებოდა მოთმენა იმ მდგომარეობისა, რომ ასეთ მრავალმხრივ ძიებათა და მიღწევათა ეპოქაში ქართული შემოქმედება დახავსებულ მელექსეების „დალანგულ ჩანგებზე“ ეკიდებოდა ან და ხუმარა „პლაგიატ-მოდერნისტების გართობათ იქცა“, როგორც ოჯახური ინტიმისა, ბოჰემურ განწყობილებისა და თავდავიწყების კატეგორია.

და აქ იწყება ჩვენი რევოლიუციონური ლაშქრობა, რაც ქრონოლოგიურად დაემთხვა მიმდინარე სოციალური რევოლიუციის პროცესს და ეს არც ფატალური და შემთხვევითი შეხვედრა იყო.

არა მარტო საბჭოთა კავშირში, დასავლეთშიაც ჩვენი პარალელური ლიტერატურა მიდის პოლიტიკურ მემარცხენეობის გვერდით და ჩვენი შკოლის ევროპიული პოეტების ლექსები და კუბისტური რეპროდუქციებიც კი ხშირათ დევნისა და რეპრესიების ობიექტათ ხდებიან ხოლმე, როგორც რევოლიუციონური საფრთხე.

დამოკიდება ჩვენი ფრონტისა რევოლიუციასთან — ეს საკითხი ღირსია დამოუკიდებელი შეხებისა, რისთვისაც ჩვენ უახლოესი მომავლისათვის ავანგარდო ფელეტონის დაპირებას ვიძლევით.

აქ დავკმაყოფილდებით მხოლოდ იმ ტეზისის დაყენებით, რომ ქართული ხელოვნებისათვის უჩვეულოა ისეთი ძირეული და ორგანიული რევოლიუცია, როგორიც განიცადა მან ჩვენი პირველივე გამოსვლით.

იყო უბრალო [illegible] და გულუბრყვილობა, როცა ფიქრობდენ (ზოგიერთები ფიქრობენ დღესაც), რომ რევოლიუცია ხელოვნებაში იგივეა, რაც ლექსების წერა რევოლიუციაზე, გაკვირვება რევოლიუციის სახაზობით, ან სოციალურ სიუჟეტებით გატაცება.

ყოველივე ეს, ვამტკიცებ მე — მეათე ხარისხოვანი, შეიძლება კიდევ ნაკლები მნიშვნელობის საქმეა ხელოვნების რევოლიუციის თვალსაზრისით.

მთავარია მოახდინოთ რევოლიუცია — და არა ილაპარაკოთ ან სწეროთ მასზე.

ერთად-ერთი სწორი გაგება ხელოვნების რევოლიუციის (როგორც ყოველგვარი რევოლიუციის) ასეთია: დაშლა გაბატონებულ ტრადიციებისა და ახალი ქმედითი ფორმების ყალიბობა.

და ვიდრე ამ მხრივ ქართულ ხელოვნებაში ჩვენი ფრონტისათვის არ სჩანს მეტოქე, მანამდე ჩვენთვის უდავოა, რომ რევოლიუციონურ ხელოვნების პრეტენზიები ჩვენ მიერ დაპყრობილია სავსებით.

ჩვენ მოვხსენით ხელოვნების გაგება, როგორც ცხოვრების გამშვენიერება და გალამაზება.

ასეთი თვალთახედვა, (რომელზედაც ეხლაც არა ერთი ლიტერატორი სდგას და ხშირათ — მემარცხენეობის პრეტენდენტიც) სავსებით გამომდინარეობს ბურჟუაზიულ მიდგომიდან, რომელიც რელიეფურათ გამოიხატა შემდეგ ფორმულაში:

„Froist ist das leben
Hauer ist das Kunts“

„მოსაწყენია ცხოვრება — მაგრამ სასიხარულოა ხელოვნება“.

ჩვენთვის უცხოა მომაკვდავ საზოგადოებრიობის ეს სკეპტიციზმი და აქედან წარმომდგარი ესტეტიური თვალსაზრისი.

ჩვენ არ ვამყარებთ ზღვარს, ცხოვრებასა და ხელოვნების გასამიჯნავათ. ჩვენ ხელოვნება გვესმის, როგორც შინაგანი, ორგანული ელემენტი იმ მთლიან პროცესისა, რასაც ცხოვრება ეწოდება. ამიტომ არ შეიძლება იგი იყოს დეკორაცია ან ლამაზი ტანთსაცმელი ცხოვრებისათვის.

ასეთივე გადაჭრილობით უარვყავით დიდიხნით განმტკიცებული შეხედულება, რომლითაც ხელოვნება განიმარტებოდა, როგორც აზროვნების დამხმარე იარაღი შემეცნებისა, როგორც სინამდვილის ათვისება, ასახვა, გამოხატულება.

ამიტომ შეთხზეს მითი, ჩვენი სინამდვილიდან დაშორების, იდეალისტობის, ფანტასტიურობის.

ჩვენ მტკიცე არგუმენტაციით ვუბრუნებთ ამ მკაცრ ბრალდებას ჩვენს წინაშე არსებულ ლიტერატურულ სკოლებს: ნატურალისტებს, რომანტიკოსებს, სიმბოლისტებს, რეალისტებს, იმპრესიონისტებს და სხვ. და სხვ. ასეთი გაგებაც აღმოცენებულია მიმავალ საზოგადოებრიობის მსოფლგაგებაზე.

აქ ხელოვნება გამოდის, როგორც მოვლენების ან ფაქტების ფოტოგრაფია.

ასეთი ხელოვნება იძლევა არა თვით ფაქტებს, არამედ სუროგატებს.

მარქსმა გაკვრით სთქვა, რომ **ყურძნის ტევნების ნახატობა, სინამდვილის სიმბოლო კი არა — სინამდვილის ილლიუზია იქნება**. და მართლაც მთელი მე-19 საუკუნის ხელოვნება (და ჩვენს საუკუნის დასაწყისის) რეალობის სახელით ბუნავს რეალობის ილლიუზიაში.

ჩვენ უარვყავით სუროგატების, ილლიუზიის, ფოტოგრაფიის ხელოვნება.

ჩვენ ფაქტების ასახვის მაგიერ, ვაშენებთ თვითმყოფად, დამოუკიდებელ, რეალ ფაქტებს. ჩვენთვის ხელოვნება არის შემოქმედება და არა ასახვა ან განმეორება.

ჩვენს შემოქმედებით ეპოქაში პასსიურ-მსახველობითი ხელოვნება უდრის არარაობას.

გვესმის რა სამყარო, როგორც ფაქტებისა და მოვლენების წყობა, ახალი მხატვრული ფაქტების პროდუქციით ჩვენ ვმონაწილეობთ ახალი სამყაროს შენებაში.

აქედან ჩვენი ლექსი არ არის სიმბოლო ექვივალენტი, ამიტომ მასში მოხსნილია „მნიშვნელობის“ პრიორიტეტი.

ეს არის თვითარსი ნივთი თავისი დამოუკიდებელი დანიშნულებით და უტილიტარული ფუნქციით (უნდა ერიდოთ აქ ვულგარულათ გაგებას).

ამრიგათ ხელოვნება ილლიუზიიდან ჩვენ დავიყვანეთ მატერიამდე,

ამით ჩვენ დავუბრუნეთ კულტურას ნივთობრივი ბუნება.

კაპიტალისტური საზოგადოებრიობის ტენდენცია — კულტურის **განნივთება** არის მთელი ფუძე ჩვენი მოწინაამდეგე ლიტერატურულ შკოლების.

მითია აგრეთვე, თითქოს ჩვენ მანქანების ფეტიშიზმი დაგვეუფლებოს პოეზიაში.

მანქანა, მექანიკა, კინომატოგრაფი, ჩვენთვის არის შკოლა, სადაც პოეზია სწავლობს მხატვრულ შენების ხერხებს და მეთოდიკას.

ეკონომიკა, გეგმაზომილება, მოქნილობა (ხელოვნება „შენების“ პოეზიისათვის უფრო მეტს ნიშნავს ვიდრე ხელოვნება ექსპრესიონისტული მოძრაობის).

თუ დაჯერებას არ გამოუნახავთ ჭეშმარიტების კანონებს და მივიღებთ რო [illegible] ფაქტს „Dada“-ს უნდა მიეცეს სიტყვა ბრალმდებელის.

„დანგრევის მშვენიერება“ იყო ლოზუნგი ფუტურისტული.

აქ თავისუფალია „Dada“ ისე როგორც თავის დადაისტობაში.

თუ [illegible] კურიოზი „იდეიზმის“ ისევ გერმანიის მეტაფიზიკური ტვინის ბრალია.

ფრანსის პიკაბია, ტრისტან ტცზარა ან არპ [illegible] მეტ პოლიარობას იგრძნობენ [illegible] გროსთან, ვიდრე 41°-თან.

რომ შემთხვევაშიც ასურთ ეს არ [illegible] იმ გაგებას, რომელსაც უწოდე ხარაკ[illegible]

Dada განზე დგას.

ის [illegible] და ყველაფერში გამართლებულია.

არის მეორე, ზანგის ფაქტი, მაგრამ ვერც [illegible] და ვერც გონკურების პრემიები [illegible] გამოშიგვნის სიტკბოებას ვერ შეაჩერებს.

აქ [illegible] უდაოა.

Dada-ს რეცეპტი დაწყებულს ათავებს.

ექსპრესიონისტების სახელები და მეტად ნათელი აპოლინერი, ჟან-კოკტო, ბლეზ სანდრარ [illegible] უფრო გვაგონებს და Dada-[illegible] დროულად არის ნახმარი და გაცვეთებული. თუმცა ფრანსის პიკაბიას აპოლინერთან მეგობრობა ამით არ შეშლილა [illegible] აპოლინერს ეტყობოდა, რომ [illegible] გახდებოდა Dada.

(მოგონება: ფრანსის პიკაბია „გილიომ აპოლინერი“) ..

თუ [illegible] ისე არ იქნება გაგებული როგორც [illegible] სერგეი მიტეჟენის და საქართველოში dada-ს კრიტიკოსებს მაშინ ზე-რეალისტების მანიფესტი ხელმოწერილი: ბრეტონ, ელუარ და ვიდრაკის მიერ იქნება [illegible] dada-ს [illegible]. ამიტომ შემთხვევითი არ არის რომ ჟურ. „ლიტერატურის“ (დადაისტების) ავტორები არიან იმავე [illegible] ჟურ. ზე-რეალური რევოლიუციის [illegible]. კიდევ მეტი ფაქტი: dada-ს [illegible] დამწერი ლუი არაგონ არის [illegible] პერსონა ზე-რეალიზმის.

ყველას მოხერხებული აქვს ლექსის კითხვა
ხანდახან ლექსი სადილის მესამე თავია.
რომ იცოდეთ ბრაზისგან თუ რა უნამუსოთ ვოცნებობ ლოგინში
მგონია ზოგი (ქალები) არ მახსენდება ავათ.
რამდენს უსინდისობს ეს მსოფლიო ისტორია
რამდენი ფული საპონია საჭირო მის გასარეცხათ.
რა კარგი იქნებოდა ნამდვილათ რომ ყოფილიყო
თუნდაც ერთი ანგელოსი.
მაშინ გოგოლის და ჩემი ცხვირები იქნებოდენ
სამოთხის გასაღებები.
ეხლა უნდა დაწერო ლექსი მკითხველის დასაკმაყოფილებლათ,
ან კრიტიკამ, რომ შეაფასოს ღირსშესანიშნავათ
ან ქალების გული, რომ აათრთოლო, როგორც
სიონის კლეოპატრები
ან საზოგადოთ დაიმსახურო საერთო პატივისცემა.
მე საუცხოვოთ ვიცი, რომ ყველაფერი კარგი
მოგონილია:
ყველა თავის თავის საქმეს უნდა ეწეოდეს
ზოგმა ანგარიში იცოდეს, ზოგმა კამეჩების
დაკვლა
და ასე საერთოთ მეტათ ტკბილია ცხოვრება.
ვარსკვლავი, რომ იყოს ისე მოწყობილი
ჯიბეში ჩაიდო ვერცხლის უზალთუნივით.
მე ძლიერ კმაყოფილი ვიქნებოდი
პოეტებს ყოველ დღე გვექნებოდა ჯიბეში თითო
ვარსკვლავი.
. . . .
საქართველოში რამდენი რამეა საჭირო,
მე ყველაზე მეტი ეს მაწუხებს.
და დავეხეტები ტფილისის ქუჩებზე
წიგნის მაღაზიებში შეძენილ მელანქოლიით.

ტფილისი.
ნოემბერი.

აკაკი ბელიაშვილი.

№2804

სამი სანახაობა

პირველი: ხარაკირი ე. ი. ბატის სიყვარულის ანალოგია.
მეორე: „პუგაჩი“ როგორც მობრუნებულ მოქმედების ფილოსოფია.
მესამე: N2804 თავისთავად.

მოვითხოვ ყველა კეთილშობილ მკითხველისაგან, რომ არ წაიკითხავს ამ წერილს სათვალეებით და არ გაიკეთებს პარიკს ქაჩალის დასაფარავად, უფლებას ვაძლევ სთქვას „რეგვენი“.

ჩემ მიზანს არ შეადგენს არც კრიტიკის დაწერა არც ახალი თეორიების გადაშლა. სურვილია: მხოლოდ მიეცე მასალა იმათ, ვისაც კიდევ შერჩენია სინდისი უთვალო წერისათვის. თუმცაღა ყოველ „ბრძენ“ წერასთან გამოსვლას მიეცა ხურდა რამდენადაც ლაპარაკობდენ „ფეხებ და მ. ძველი ბუზები“.

წიგნის გამოცემაც შეიძლება, თუ ცა ეს არ იქნება საბუთი მდგომარეობისათვის.

ბევრი ცოლზე მოგონებით შედის ხელოვნებაში.

რა გასაკვირია თუ გრამატიკის ფირფიტა მეტს მოითხოვს უკვდავებისათვის.

ასეთი წინათქმა მოიხსენიოდა, რომ მეტი პოეტური კონტრ-ნახაობა გვეგრძნო აქ სადაც გაჩნდა მხოლოდ გზა N2804.

შეიძლება მთელი მოდგმამ გადაჭყლიტოს ამ გზას, მაგრამ ჩემთვის მოძრავი გულის სიფხიზლე უფრო საინტერესოა.

აქ არის კოპის გასინჯვა და ილბით კიდევ დილდახან იჯახირებს „მშვენიერი ტუტუცი“.

შეიძლება გაიგო თუ, რად თავდება ისტორია ქალაქიდის და კულტურა რად ატარებს ხმალის რომანტიკას — ამას ექნება ტვინი.

მაგრამ აქ მეტს ვერ იგრძნობ, სადაც ხელოვნების „დე-მაშენს“ ჯერ კიდევ უხეპლავენ გოგებაშვილის „დედა-ენას“.

აქედან იწყება ურბანისტული პამფლეტობა ბუშტის სინამდვილის.

გრძნობების ასტრალიზაცია უთუოდ ატარებს პაშიშის ეროტიკას.

ამ დროს ყველაფერს ექნება გამართლება.

სინამდვილეს ჩამოახრჩობს მირაჟი.

აქ შეიძლება გაინილონ [illegible].

ასეთი მდგომარეობა ხშირად ფეხებს ტრიუკს — ჯამბაზი ამორდია ქმნის ისტორიას.

როდე აც ხელოვნება გახდება კუზი ილებს ასეთ ტრიუკს და სამი ოქტოვების მომრავლება გასაგები ხდება. (ამას არაფერი აქვს საერთო Dada-ს კუბის პრაქტიკათან).

საქართველოში უკანასკნელი მოგონება ხელოვნებაზე შეიძლება გალსტუკიანი მიკიტანს მონოგრაფიით დამთავრდეს.

იძლ[illegible] თამასუქი არ იქნება გამორჩენილი არც ერთი სიტყვა მთავრეულის ან ჭლექიან პატრიოტიზმზე ჩამომხჩვალი. (მრავალ ჟამიერის სტილი)

აქ არ დაიშურებ ხუთჯერ მ იკლა თავი რომ ნახო ერთი სიცოცხლე ნაღდი ტვინის.

იმაზე თუ როგორ შეიძლება შეიძინო ჰკუიანის პატენტი

ყოველი ეპოქა იძლევა იოლ სავს ჰკუიანობის გამოსაჩენათ.

ამ დროს სახელის შექნა შეიძლება რესტორანის კატლეტიით.

მუჭელერის რესტორანი არის დღეს მოდაში. ნურავის გაუკვირდება თუ ამ მოდურ სადილზე არ მივიპატიჟებ.

პასუხისმგებლობა ისე ძალიან არ არის ძნელი, როგორც თავის თავთან.

აქ დაიჭერება შეიძლება გაუწმენდელ ფრჩხილზე.

მე მაინტერესებს ჰკუიანო'ის მეორე მხარე სადაც ხელოვნების იგრძნობ როგორც ჭკუიან საყელოს, ამ დროს მეტი [illegible] იქნება მეტი კომიზმი და საერთოთ ვერც ერთი „იზმი“ ვერ გამოადგა რაფინესით დამთავრებულ მოძრაობას.

ეს [illegible] იგრძნო პარიზმა ბორონალის კუდით [illegible] დამთავრებულმა მოძრაობამ ხარაკირი არ მიიღო.

ლირიული გადახვევა ანუ ბედი პროვინციულ მიღწევების

ატმოსფერული გავლენის პარადოქსები არ მინდა ავიღო „ზადმომჩაქვლის“ როლი,

საჭიროა იგრძნო მეტი პასუხისმგებლობა და არ გახდე მცოდნე პროვინციელი.

ის რასაც ჰქვია მეგობარი მეტი სიყვარულია ვიდრე სათვალეების სიბრძნე.

მდგომარეობასთან მისვლა შეიძლება მხოლოდ უშუალოთ.

ჩემი ცდა მი ვლის აქედან გამოდის და არაფერი აქვს საერთო „სულის ნათესაობას“.

ვისაც წაუკითხავს პოლიტიკური ეკონომია შვიდი დღე და შვიდი ღამე უნდა შეაკლას თავი რომ დაასაბუთოს საერთოდ ევროპის ხელოვნების ხარაკირი.

ორატორი ერთხელაც არ შეცდება.

N2804-ის პრაქტიკა მუდამ მტკიცების გარედ რჩება.

ჭეშმარიტების ცნობა შეუძლია მხოლოდ ფაქტებით.

ჩემი „მტკიცება“ არ იქნება გახურებული შუბლი სათვალეებით გ მოწყვილი.

აქ გაკვირვება უფრო საკვირველია და შეიძლება ბევრი ხელოვანი თავის თავში დაეჭვდეს

საქმე

ბარიკადების გზა აირჩიეს უნანიმისტებმა მე მაინც ვიტყვი ეს არ არის ის რასაც ჰქვია დაწყება.

უნანიმისტების ლექსები კუბის ტკივილზე კიდევ არ ნიშნავს ხელოვნებას.

აქ მეტი გასართობია ვიდრე მერეჟკოვსკის ტრილოგიის პარადოქსები. (ქრონიკა-მერეჟკოვსკი გაგიჟდა).

ექსპრესიონისტების „გრძნობა“ შეურაცყოფილი არ დარჩება თუ მას შევრთავთ ქართველ მორელას.

შეიძლება ამ კავ[illegible] ვერი ნათე ავი ამოაჩდეს, მაგრამ მათი იერი ვერ გადაარჩენს მდგომარეობას გეორგიანელების X უფით გამაგრებულს. მდგომარეობა ერთია: ევროპის ინდივიდუალური [illegible] ვნება კომფორტით მთავრდება.

წერის სინდისი მოითხოვს რომ არ დაიწეროს ერთნაირი მონოლოგი ახალ შარვალზე და ტაქტილიზმზე.

ამ კომფორტის ჰიგიენა ხუთ გრძნობას იქით მიდის.

ახალი აღმოჩენა მარინეტის უთუოდ არის სიკვდილი აბსტრაქციის.

კონკრეტობა, მასალობრივ ერთეულის უდიდესი ექსპლოატაცია, აი რა მოვიტანეთ ჩვენ პოეზიაში მანქანათა სამყაროდან.

ამით ჩვენ ხელოვნება დავაყენეთ ინდუსტრიისა და მატერიალური მშენებლობის არხების ქვეშ.

მაგრამ არის კიდევ ერთი დიდი მიღწევა და დამსახურება.

ევროპის ლიტერატურაზე ეპიგონურათ დობილი პოეტებმა დასცეს და გადაგვარეს ქართული ლექსი

მათ მოჰკლეს ქართული სიტყვის ხმიანობა. მათ ჩანგებზე გაცლდა და გაიცვითა ქართული ბგერა.

სიმბოლიზმი („ცისფერი ყანწები“) უკანასკნელი დამთავრებული სტადიაა ქართული ლექსის გადაშენების და დეგენერაციის.

ჩვენ გავაცოცხლეთ ლექსში ქართული ხალხური ბგერა.

ჩვენ დავაყენეთ მთელი ლაბორატორია ქართული სიტყვის მძლავრი ფიზიოლოგიის აღსადგენათ (ჩახავა, ჩოქიანი და სხ.)

პლაგიატურ მდგომარეობიდან ქართული შემოქმედება ჩვენ დავაბრუნეთ ეროვნულ ნიადაგზე. აქით აიხსნება, რომ მიუხედავათ ჩვენი გატაცებული მეოფადეობისა, აღმოჩნდა შემოქმედებითი ნათესაობა ჩვენი ფრონტისა ქართული პოეზიის კლასიკურ ეპოქებთან.

ეს ერთი შეხედვით საკვირველება და „კონტრავერზა“ სავსებით ბუნებრივი მოვლენაა და იმისათვის ჩვენ არ გვქონია არავითარი ტენდენცია და წინათგანზრახვა.

რასაკვირველია აქედან ოდნავაც არ გამომდინარეობს სწრაფვა შემოქმედების ნაციონალურ ფარგლებში ლოკალიზაციისაკენ

ჩვენ ვსცნობთ ხელოვნების ინტერნაციონალურობას და უნივერსალობას.

რევოლიუციონურ ატმოსფეროში აღმოცენებულმა მიმდინარეობამ იმ თავითვე შეითვისა ბრძოლის რევოლიუციონური მეთოდები. აქედან აშენდა სხვათაშორის „საზოგადოებრივი აზრი“ ჩვენს შესახებ როგორც მარტო ყოფითი სენსაციაზე, მაგრამ საკმარისი იყო სტამბა შეხებოდა ჩვენს ქმედით პრაქტიკას, ან ჩვენ რ მდინარე ამე უშუალოთ და მდგარიყავით ქართული აუდიტორიის წინაშე, რომ ჩვენი დეკლარატიული დიქტატურა ქართულ ლიტერატურაში ფაქტი გამხდარიყო.

ჩვენი ლიტერატურის ტრადიციულმა თაობამ დაჰკარგა ლიტერატურული რეზონანსი. ძველი შკოლების მხატვრული პროდუქციის რეზერვუარი საბოლოოთ დაჩრა და მთელი მათი ებლანდელი ავტორიტეტი ძველ დამსახურებათა ანგარიშზე სცოცხლობს სავსებით.

ჩვენ არ ვუარყოფთ „წარსულის წარსულში“ და არც წინაამდეგი ვართ ვისიმე დამსახურება დაფასდეს.

ჰორიზონტზე სჩანს კიდევ დამწყები ლიტერატურული ახალგაზრდობა.

ისინი სავსებით ბუნებრივათ სუნთქვენ ჩვენ მიერ დაყენებულ ლიტერატურულ ატმოსფეროთ. ეს არის ფაქტი, არა ვისიმე შეხედულებიდან ან სურვილებიდან გამომდინარე, ეს არის კანონიერი აუცილებლობა, რადგან მეორე გზა თანამედროვე ქართულ ხელოვნებაში არ არსებობს და ამიტომ ამ ფაქტის აღნიშვნა სრულიადაც არ ამცირებს აღნიშნულ ახალგაზრდობას.

ამ რიგათ ლიტერატურის შინა ფრენებში ბრძოლა დამთავრებულათ უნდა ჩაითვალოს

მოწინააღმდეგე პოზიციები დაპყრობილია სავსებით და დადგა დრო, როდესაც მებრძოლ დეკლარაციების მაგიერ ჩვენ დაღებით, შემოქმედებით საქმიანობაზე უნდა გადავიდეთ სავსებით, მაგრამ არის საჭიროება კიდევ ერთ, მეტად მნიშვნელოვანი და რთული გაბრძოლების.

მორიგი ფრონტი გახსნება აუდიტორიის კონსერვატიულ ჩვევებას, იმ პედანტობას და მეშჩანობას, ჩვენი საზოგადოების დიდ ნაწილს რომ იპყრობს და ასაზრდოებს კონფლიქტს ჩვენსა და აუდიტორიას შორის.

მარქსის თქმით: „ყველა მკვდარ თაობათა ტრადიციები კოშმარივით აწევს ცოცხალთა ტვინებს“.

და ამ კოშმარის აღმოფხვრა აუცილებელი პირობაა ყოველგვარი ნოვატორობისათვის.

იგივე მარქსი ამბობდა:

„ეს 19 საუკ. სოციალურმა რევოლიუციამ (იგულისხმება მიმდინარე რევოლიუცია) მკვდრებს თავისი ნეშტების დამარხვა უნდა აიძულოსთ“ ან კიდევ იმავე რევოლიუციის შესახებ:

„იგი არც კი შეიძლება დაიწყოს სანამ აღმოფხვრილი არ იქნება წარსულის ყველა ცრუმორწმუნოება“.

ჩვენში დიდი ხანია დაჩლუნგებულია ლიტერატურული გემოვნება.

ამიტომ ჩვენ გვიხდება შევქმნათ მხატვრული ფაქტის გაგებისა და დაფასების კულტურა

ჩვენ გვიხდება ქმედითი პრაქტიკის პარალელურათ ვიძლეოდეთ მის თეორიულ ახსნას.

ჩვენ თვით გვიხდება პოპულიარიზაცია ჩვენი ნაბიჯების.

შეიძლება ამ არა სასურველ, მაგრამ აუცილებელ კომპრომისის ერთ-ერთი საბუთი იყოს ამ გაზეთის დაარსების ფაქტი და თვით ჩემი წერილების ეს სერია, რომელშიაც ჩვენ ვფიქრობთ გავარკვიოთ ძთავარი ლიტერატურული მოსაზრებები, რომლებზედაც ემყარება ჩვენი ფრონტის მთელი credo. მივსცემთ გასაღებს ახალ ლიტერატურულ ფაქტებში გარკვევისათვის.

შეიძლება ამით დასრულდეს გაუგებრობაზე აღმოცენებული ლაზღანდრობა ქართული პრესის მხრივ ჩვენს შესახებ.

ბესარიონ ჟღენტი.

სველ უბეებით გახსნი ქალაქს ფანჯრის ტილოდან
ჩაიდო მკერდში გარიგრიგი წითელ ნახევარ.
სად მოედანზე გამომშვებული მზე ტიტველობდა
თოთქოს შენობამ სადღესასწაულო გამოზახეელა.
აქ ქალაქების და ცოფების მწკრივში შემოველ.
მავთულ ზუზუნის მოხვევიდან ხეთელს ციოდა.
მოკვეთენ მზერას და ბუზრები ხაზს შებოლენ.
დრო მიდიოდა და მე თვალი ამომდიოდა.
იბრუნე გული,
დაიბრუნე ნადევლ ზინდარ.
მოსვა ზუზული ჭიქებიდან მწვანე წყალივით
იბრუნე გული,
ქუჩები გრძელი შიგ გველებათ რომ დაგირბოდენ,
დაქშინე ცა
სად ქვაბები ხდება სისუფთავე.
ახალ განცდების მოგესურვის იყო ულიში,
როცა კვამლები ვარდებიან თვალის ფოილებათ.
გატეხის შიშით შეშინებით ცრემლებს აიღვებ.
და იქნებ ფიქრებს მაღალ მთებზე დეფელიმება.
ერთხელ ვინატრე
ჩემს ოთახში ცა რომ დამედგა.
შინ მომესმინა დღის კივილი და მზის გალობა.
ეხლა კი გული ქვაფენილზე ბურთათ გეგდება,
დავწამე ხევდა და ცრემლების ზეინკლობა.

დავით გაჩეჩილაძე.

უზოდიუო მიმართვა ლირიკას

რამდენჯერ მქონდა გული სოველი შენი ობების
მელების ბადე
ჰოი ლირიკავ, საბრალო დედავ—
მოიქენი ხმებს—ანგელოზებათ მთების კალთებზე
შემოფრენილ.
უწინ ამ ხმებზე მზე ზეერავდა
ტბებს და კოტებს,
აქტიოდა კეჭი ჰერქლის ძირი გამოცრეცილი და
ცრემლიანი;
ახლა კი გინდათ,
რომ ლრუბლები მაღლა კიოდენ
ელოდნენ ელვებრ ანავორებ გმირს და იგორებს.
სადაც სისლივით დარეცილი
ცა სარეცხელა
უცხოდებს ბრძოლას საპროტესტოს ფურცლის
მოტორებს,
ქალალდას მკერდებს, ბუქსირონიდებს,
ყდებს და კოლოფებს
თუნუქის მტრედებს სვავს და გალიებს.
გული ნაგდები გუგულივით სამზე მკლავი
ელის ლირიკას თოვლის კაცებს, მზეს და ვარსკვლავებს.
როცა პოეტები ცეხს ფრენადმდენ ფურცებს და
ფოთლებს.
როცა სიცარტით ჩამოეყრიდენ მერცხლებს და
მტრედებს
მაშინ კოშკები—
შებლეგინაყვეტს გმირს და იგორებს
თვლის ისრებით როგორც ჰოლვებს ცაში დიებს.
ჰოი სოფელო, მაჯა-დაცლილო, გულგამომხრჩვალო ცელქო მეინახო
იქნება ბამზით ცის წარიოვე კანი და სისხლ
რამდენჯერ ცრემლი დაფერილი დაბუდებნენ
რომ ქუდმოხდილი ჩემი ლექსები
არ ასხენებენ შენს ბევრ წიაღები
ჰოი ქარები, ლაშქარივით მთებზე მხტომი.
ჰოი ველები, ფრინველების ლიდარაბიდე.
სადაც თავის ფრთებზე ღამე სვრინის თვალებს
ნამზადით,
სადაც ცრემლი
ელოლებოდენ ცის მეინარეს შეჩვეულებით და
უზნაგებით,
ნისლოვნიდან ორთქლის ნიუიებს ისროდენ სკამებს
ან მეოშეებს დაძველილებს რკინის მუსკლებით,
სადაც მთებმა ამდენ მედიდური ცაზე შეერეოდ
ეტოლებოდით ელვარებელი მზეს და ვარსკვლავებს,
ოცდამე ხოტბებს მხიარულად თავზე გარგოდენ
ახლა ჩემს ქუჩაზე უფრო მეგობილი და დალეულიდ
ხარით ინვალიდი—გაბრძოლება ყოფნა დამთავრებული.
სადაც გუშუილი—
—ჩემი გული
ბავშვიერით გოფებს
ჰოი ლირიკავ—დედავ უბედურო
რამდენჯერ კიდევ ჩაგიფერთხებ ლექსებს და
ოდებს
რომ შენი შებლი
ცაზე გიდგეს როგორც ნამგალი
ან ბორბლებიანი მზეს შეეცლი რომ გადახვრეტილ
კანეთის კაცებს შორს ლრუბლებში ობის ნამჭერალს
ქმნებით ცაზე,
ქმნებით ტბებზე,
ქოტს და კოტებს
რომ შენი კეჭი—ჰერქლის ძირი გამოცრეცილი
და ცრემლიანი
მოგრძო ბოლიშით ბევრ ლამეს თავს დაკოოდეს.

ბიძინა აბულაძე.

დ ა ვ ი თ   კ ა კ ა ბ ა ძ ე
თანამედროვე მხატვრობაზე

1925 წელს მივიღეთ წიგნი ქართულ ენაზე მხატვრობის შესახებ. წიგნში შედის სამი თეორეტიული ტრაქტატი და პრაქტიკის რამოდენიმე რეპროდუქცია, მეორეში (ქართულ წიგნში) უკვე სჩანს ახალი თეორეტიული და პრაქტიკული გამომჟღავნების უნარი, რომელიც კაკაბაძისაგან აზრით სა[...] ამორჩეული ძიდის.

კაკაბაძის გზა აღმოჩენებითა და ძიებებით იწყება, ის მიდის ყველა მიმართულებით პოლიფონიამდე, მაგრამ ქართულ მხატვრობის ორგანიულ კავშირსა და ტრადიციებს არ იცილებს. პუნინი რამოდენიმე ხნის წინეთ ტატლინის შესახებ სწერდა: „ტატლინში ეტი ტრადიცია ჩარჩა რუსულ სამკვიდრო მხატვრობისაგან ვიდრე თვით კუბიზმიდან“, თვით ფრანგული კუბიზმი ორგანიულ კავშირში არის დასავლეთის მხატვრობასთან და მის საწყისი იზვანის მიღმაც არის და ამიტომ იმარჯვებს ეხლაც დაბრუნებული შეხვედრები. ეს ორგანიული გზა მემარცხენეობის საქართველოში შემოიტანა კაკაბაძემ და გამარჯვებულადაც შეიძლება ჩაითვალოს.

ამ წიგნ ში მოცემულია ანალიზი თანამედროვე მიმდინარეობათა. ავტორი აქეთებს საკუთარ დასკვნებს და მიდის.

მასალების კლასიციზმამდე. სადაც ის ხედება ჩვენს მიერ დაყენებულ გაგებებს, თუმცა ექსკურსიებსა და წოდებების დაყენების დროს მას აქვს უთუოდ რამოდენიმე შეცდომა, რომელიც უნდა აღინიშნოს.

მთავარი რაც წიგნს აკლია—გადაჭარბებული ფრანგული ტრადიცია. დოსტოევსკის „სლავიან ოფილიზმ“ და შპენგლერის „ევროპის დაღუპვას“ ავტორი „ნეგატიურ“ აზროვნებას უწოდებს და მოგვიწოდებს დასავლეთის ცივილიზაციით სარგებლობისაკენ. ეს რამოდენიმეთ საჭიროა, მაგრამ ავტორი ამ გაგებას მიყავს ზედმეტი ესტეტიზაციისაკენ და შორდება

პუგაჩი როგორც მობრუნებულ მოქმედების ფილოსოფია.

ევროპა მარინეტის ფუტურიზმით და კითბორონალის პრაქტიკით რეკვიემს უმღერდა ვერლენ—ბოდლერის მოდგმას, ფორრამ პარადოქსმა მიიღო სიბრძნის ერებმა შვლა და 1913 წელს რუსის მხატვ შეასწრეს ლონდონი. რუსულმა პოეზიამ ის მოთხოვნება სიმბოლიური ფუტურიზმით გაცვალა.

ველიმირ ხლებნიკოვმა მათემატიკურ ციფრებში ჰინკები ჩასვა და კარუსელად დაატრიალა პლანეტის გასართობად.

კრუჩონიხი დაემსგავსა ექსპერიმენტის საზოგადოების ანონიმურ წევრს და „ზაუმის“ თეორია სიმბოლისტების პლაგიატი იყო.

კიდევ უფრო იმ საერთაშორისო ენის 240 პროექტის დამატება რომლებიც დაუღალავად ქმნიან ცუდითი პროფესორები.

დეკადენტებიდან ნათხოვარ მასის ზოგჯერ გეზზე მოჰყავდა ტერენტიევს ნოვატორი პოზა, მაგრამ 41° ს ტერორს არ შეუნდა „ფისტი“.

ზუგდიდის სიტყვით „პუგაჩი“ მოზე იდირე სიმბოლისტებმა შეიძინეს და ჩაიბარეს მაღალ შუბლიან „ჯილზმისანი მოაზროვნეებს“.

აქედან იწყება მობრუნებულ მოქმედების ფილოსოფია

მარტო სახელები: ვალერი ბრიუსოვი, ვიაჩესლავ ივანოვი, ანდრეი ბელი, რომანოვი, ბლოკი, ტიუტჩევი, მერეჟკოვსკი-საქმარისი იყო საფიქრებლად. დაიხედე ყველა თუგინდ კოფილიეს აქედან გამოლოდი ძმათ ნაფიცი საერთებელი პროტესტანტებთან. სიმბოლისტების შემოვა იყო დროული. რევოლიუციაში დამარცხებული (1905-6) საზოგადოებისათვის ანწერი ბელის „სიმფონიზმი“ და ბრიუსოვის „მშვენიერ ტყუილი“-თ დაწყებული ლექსები იყო ძირი აქტიობის.

დიდმა ერუდიციამ და განათლებამ ბოდვამ დარიდილა თვით ის ხალხი ეს ეპოქა დაიწყო—ნიცშე და უაილდ ფტერლი[...]

[...]ქნება კიტა აბაშიძის გარდა არავინ ლაპარაკობდა.

ასეთი მდგომარეობა იყო „პუგაჩის პერიოდი“ და თავის კომიკურ მდგომარეობას ეხლა გრძნობს სიმბოლიური პოეზია. ბრიუსოვის სიკვდილის წინ განცხადება: Сущность поэзии-идеи а не что иное“ არის ამის საბუთი.

ყალბი სქესი

მსოფლიო ომის ექსპერიმენტი და რუსეთის „желтая кофта“ ერთად შეეჯახნენ პუგაჩის შიშის ილიუზიას.

ბრძოლა გადასჭრა ოქტომბერმა. აღმოჩნდა ყალბი სქესი ფუტურისტებში და ნიჭი ავიტკის.

პუშკინი ისევ მედგრად სდგას.

იწყება ფარსი: „Сотри! Сначала“
რუსეთის ფუტურისტებმა დაამტკიცეს არაკი:-

თავის თავზე მაღლა ახტომის.

მიმბაძველობამ წაწყმიდა

რიგორიც როკი „ნიჩევოკი“ ამ წერილში ხსენებად არ ღირს. ალბათ მოეგონებს როგორც მიმბაძველს თუ ვინმე დასწერს იმაჟინისტების მონოგრაფიას.

ცნობა ხრონოგრაფიულ სადგურის შესახებ

რაც ვთქვი არ იქნებოდა თემა ჩემი წერილის რომ პუგაჩით დამფრთხალ ქართველ პოეტებს არ დაეარსებინოთ ხელოვნების ხრონოგრაფიული სადგური: „ცისფერი ყანწები“, ანალოგია მიდის ხმოვანებამდის ღირებულების ყრისვა ისეთია როგორც 2:100. გამართლება ისევ გრიგოლ რობაქიძე გაუგონის. („ლონდა“ „ქარდუ“ „ჯვარი ვაზისა“ და ჯერ გამოუქვეყნებელი „ნ. ბარათაშვილის ქნარი“)*.

დ ღ ე ს

საუბარი შეიძლება მხოლოდ პროლეტარულ პოეზიაზე მაგრამ ეს არის თემა საკამათო; ამისათვის სხვა დრო და ხალისი საჭირო (მხედველობაში მაქვს რუსული ლიტერატურა) „На посту“-მ გამოუცხადა ტერორი თანამგზავრებს, მაგრამ თვითვე ჩაუვა გაძნელებულ სამარეში, რადგან თანამგზ ერებს აღმოაჩნდათ ჯავშნიანი ტვინი.

*რ. ფხან შემდეგ ჩემს წერილში „მემარცხენეობა და პრიმიტივიზმი“ „ცისფერი ყანწები“ უფრო ვრცლად არის ხაზგასმული— ამ წერილში მეტის თქმა ყანწების შესახებ ზედმეტად მიმაჩნია

სერაპიონელებმა“ დაასრულეს პოლიგრამობა და ამით მისცეს საშუალება პროლეტარულ პოეტებს დაეწყოთ ფუტურისტობა: ქაროლმა ძიდლო პოზა სევერიანინის და ბუზინისკი გაუტოლდა მაიაკოვსკის.

კონსტრუქტივისტების ექსპერიმენტს აკლია ის რაც საჭიროა ლიტერატურულ „გოსპლანის“-სათვის

H2SO4 თავის თავად რამ გამოარჩინა

ქართული ლიტერატურა ჩასვეტილათ ერთობოდა. საკუთარი თავის დანახვა გაძნელდა. იყო მტკიცება და დამტკიცებელი, მირონცხებული პოეტები იალბუზის ან ყაზბეგის მთიდან ღმერთს ესაუბრებოდნენ.

სანტიმენტალური დიალოგი ქუჩა უწლოდა მხოლოდ ერთს. ეს იყო „h2so4“-ის ძირი ვიდაგ-შველობა. აქ შეიძლება მიხდეს გაუგებრობა, მაგრამ მოვაგონებ ყველას, რომ მე არ ვეკუთვნი არც ერთ უკვე ერის ლიტერატურულ მიმართულებას.

ჩემი გამართლება ეს არის და თუ h2so4 იქნება ცენტრი აქ Dada-სთანაც არ მოვიხდი ბოდიშს (სხვების ხსენება ზედმეტია).

მსოფლიო სისტემის მანქანებმა გადაუქლაპეს ქართული პოეზია. მათ წინააღმდეგ დაჰქროდა კაცან-მდევების მობრუნება.

გამართული ხერხემალი: რუსთაველი, არჩილ მეფე, დავით გურამიშვილი, ვაჟა-ფშაველა ხიდებულ სანქცენებზე გადატყდა.

გეოგრაფიულად ქალდეის და მესოპოტამიის სიზმრები (რუსთაველი), შემდეგ გადუხრელ კავკასიონის სინამდვილე (არჩილ მეფე), ვადაჩებიდან მოთქმა (გურამიშვილი), საკუთარი ძალით ქართული ლექსის მონელება (ვაჟა ფშაველა) შეუცნებელი დარჩა.

ამიტომ H2SO4-ის საბჭოს უნდება წაშლა განხილვის და დაწყება თავიდან.

სიყვარული გადაარჩენს ვიყოს თანამგზავრებს: ყაზბეგს და დ. კლდიაშვილს.

ეს არშიული მიხვდა საჭირო იყო, რომ არ მეხსენებინა მარინეტი, ჰლებნიკოვი, ლეფ ბრიგონ და მაიაკოვსკი კრუჩონიხის დამატებით.

იმდენად დაჯერებული არა ვარ, რომ მოგონებებით დაგაჯეროთ.

თუ ორი მარილი უდრის ორს, პოეტური სინდისი უფრო მეტს ნიშნავს და თუ დაიჯერებთ გაიგებთ, რომ ზედნიკი აღმოჩნდა საქართველო „ერგო“ H2SO4.

მჯერა ხელოვნების ცენტრი ჯიუტის H2SO4-ის ქანიბალ ბულში.

ტფილისის პირველობას ჯერ ვკვ სა ქართველი თუ გაიგებს.

ამიტომ არის ჩვენი მეტყველების საწყისი ხალხური, როდესაც ხარაკირი ანუ ბატის სიყვარულის ახლოვია დაასრულებს თვით გამომჟღავნების საქმეს, მაშინ ვიტყვით „ოლივერდი გადარჩენილებს“.

საერთოდ მეტად საჭიროა აღელვება მშიერ კუჭზე.

H2SO4 DADA-ს პრაქტიკით ზომავს ნივთებს და კარგათ ვიცით, რომ საკაცობრიო სიყვარული იქნებ ტურისტის „ჩემოდანი“-თ დამთავრდეს.

ნეკროლოგი დამზადებული გვაქვს. შეუწუხებელ თავს ნურავინ შეიწუხებს.

ამბავი ფაქტების და ბრძოლა ფაქტებთან

H2SO4-ის პრაქტიკას ეროხელაც არ აუნთია კელაპტარი „დე იურეს“ სადიდებლად. „დე-იურე“ მუდამ შედეგია კრიტიკის და ზედმეტი მახინჯაია შაურიან კრიტიკის, რომელიც გასკამებს ნიჩბებს... აქ იწყება სადაც პოეტი არ არის“ (ვ. ნოზაძე HSO4).

ასეთი დივნოზით ბევრი მკითხველი მიიღებს ოყნას.

გადარჩება მხოლოდ ის ვინც გაიგებს რომ „თავმოყვარეობის აღდგენა სისულელით“ (გ. ლოლომერიძე h2so4)—უფრო ძვირფასია.

დამტკიცება დაჯერებული ხალხის საქმეა.

დაჯერებული ადამიანი კი ვეჰარს ჰგავს. ბევრს ღლესაც ჰგონია, რომ h2so4 არის არაფერის დაწერა.

თუ ვამჩნევთ მკითხველი და ირიხსნის ორსული ქალის გაოხედვას h2so4-ის გადაკითხვის დროს დარწმუნდება რომ არაფერის დაწერა ისე ადვილი არ არის, როგორც აზრების გადაბმა (პროფესორის ლოგიკის სისტემით).

ეს მაინც ვერ გადაარჩენს სიძულვილის ფაქტს თუმცა წინდაწინ ვიცით, რომ ვისაც კუჭი არ უვარგა იმას სძულს h2so4.

ცხადია h2so4 ვერ იქნება კუჭ-მოშლილების სანატორიუმი და თუხდ ჰლექათ ვაბვეს სიძულვილი h2so4 ვე რილას მაინც არ მოკლოეს.

შეიძლება ამით ერთხელ კიდევ გამეორდეს „ბედის სიყვარული“ მაგრამ ეს მაინც არ იქნება რომანტიული პოზა.

ბენო გორდეზიანი.

მოსკოვი.—25 წელი.

„დანიშნულების ფორმულას. სამწუხაროა, რომ კაკაბაძეს არ მიუღია საბჭოთა რუსეთიდან არავითარი გაკვეთილი და ევროპიულ მიღწევების მიღების დროს „პროიზოდსტვენიკები“ს შეხედულებათა ფილტრაციაში არ ატარებს. ამიტომ „მოხმარებისა“ და „დანიშნულების“ რეალობა აკლია მთელ მის თეორიასა და პრაქტიკას.

აქედან არის მეორე შეცდომა, რუსულ კონსტრუქტივიზმის არსებობის შესახებ. ეს შეცდომა რუს მხატვრებსაც მოსდით მაგრამ ისინი მოქცეული არიან შემოქმედების ორბიტში და ვერ საზღვრავენ თავიანთ მიღწევებს, ხოლოდ კაკაბაძეს უსათუოდ უნდა შეემჩნია ანალიზის დროს ეს მოვლენა. რუსეთში არსებობს მწარმოებლობა (производственничество) და არა კონსტრუქტივიზმი. კონსტრუქტივიზმი ნიშნავს ათვისების მეთოდს და მსოფლ მხედველობას, რომლის ფორმულები დაიბადა უკანასკნელად ქართულ ხელოვნებაში. ჩვენ ვამტკიცებთ **რუსეთში როგორც პოეზიაში ისე მხატვრობაში არ არსებობს კონსტრუქტივიზმი.** არსებობს მხოლოდ თერმინი და ამ თერმინის ნიშნის ქვეშ მიდის „მწარმოებლობა“. ეს ნიშნავს უტილიტარულ ნივთის აშენებას ე. ი. სამოქალაქო ნივთის აგიტკას. ხოლო კონსტრუქტივიზმი იდეოლოგიისა, ფორმულები ნივთების ათვისებისა და მიმღეობის. ერთ ერთ სხდომაზე ჩვენ განვაცხადეთ რომ მეცხრამეტე საუკუნე წარმოადგენს რეალიზმის ეპოქას-როგორც ხერხის. მეცხრამეტე საუკუნეს ახასიათებს რეალისტური ხერხით მიდგომა ხელოვნებისადმი, ხოლო შემდეგ შექმნილ შემოქმედებით ფაქტს რომანტიული მსოფხედვა ახალმა ეპოქამ (ფუტურიზმიდან ჩვენამდე) შემოიტანა ნატურალისტური ხერხითი მიდგომა მასალებისადმი და აქედან შემოქმედებით ფაქტის კონსტრუქტიული მსოფხედვა.

პირველ შემთხვევაში არსებობს საგნების შეხედვა ე. ი. საგნების მიმიკის ნახვა და მისი გადმოცემა, ამიტომ ფაქტი შემდეგ იძლევა დრამატიზმს, რომელიც მიდის საკრალობამდე. ნატურალისტურ ხერხით შეხება საგნების და განცდა მისი მასსის. აქედან იწყება ორგანიზაცია საგნების და კონსტრუქტიული მსოფხედვა. უკანასკნელი მცნების ფორხილების გახსნა უფრო ვრცელი შრომის და [illegible] მოითხოვს და ჩვენ ამას სხვა დროს აღვნიშნავთ ეს იმისთვის არის აღნიშნული რომ კაკაბაძის დოკუმა რომანტიზმის და კლასიციზმის ეპოქად ჩვენ შეცდარ და არა სრულად მიგვაჩნია.

ხოლო—მეორე მცნება მასალების კონსტრუქტივიზმის (ეს უდრის კაკაბაძის მასალების კლასიციზმს) ხელოვნებაში. ე. ი. ფორმალურ მეთოდების ყალიბია ან ფორმალი კონსტრუქტივიზმი. სწორი განსაზღვრა კონსტრუქტივიზმის ამ სტრიქონების ავტორის მიერ იქნა მოცემული პირველად (იხ. „მნათობი“—სასწრაფო განმარტება“ და „გერმანიის მხატვრობა“) ეს. ვით კაკაბაძემ თავის წერილებში იგივე სთქვა, მხოლოდ უფრო პოპულიარულად და პრიმიტიულად წარმოადგინა მთლიანი დაგების ნუსხა. ამ კონსტრუქტივიზმის გამომუშავების დროს ჩვენ უფრო ვრცელი ანალიზით მივდიოდით დასმულ საკითხამდე. ჩვენი ანალიზის საზღვრები მოიცავდა ფუტურიზმს—კონსტრუქტივიზმისა და ექსპრესიონიზმ—კუბიზმს. ამ საზღვრებით მოცემული კონსტრუქტივიზმი კაკაბაძის დამოუკიდებლად ჩვენ წარმოვადგინეთ 24 წელს (კაკაბაძის წიგნი ჩამოვიდა 25 წელს) დასკვნები თითქმის ერთი და იგივე არის, მხოლოდ კაკაბაძის წოდება კლასიციზმი ჩვენ შეცვლილი გვაქვს კონსტრუქტივიზმით, ხოლო ახალი კლასიციზმის, როგორც კონსტრუქტივიზმის გაგება ჩვენს მიერ უკვე აღნიშნული იყო სხვა ადგილას უფრო მეტი დამტკიცებით.

წიგნის ის ნაწილი სადაც ექსკურსია ქართულ მხატვრობაში სრულიად ხვდება ჩვენს ფაროსუფას რობიან და ფრესკიან მხატვრობისას. წიგნში მოთავსებული პრაქტიკული მასალები წარმოადგენს გამართლებებს მის თეორეტიულ მოსაზრებათა. აქ არის რამოდენიმე ლაბორატორიული ცდა და დასრულებული სურათებიც. ვილაც ივ. კ.“

ჟურნალ „ქავკასიონში“ ეხება ამ წიგნს ფარულიფათად და გაკვირვებულია ცდებითა და ხელოვნების“ „ქიმიურ“ ნათესაობებით. ეს შენიშვნა, ჩვენის აზრით, არ არის სწორი და საბუთიანი. ეხლა როგორც მხატვრობა ისე სიტყვა. მსახი ხელოვნება ქიმიურ დახსნილობისა და შედედების პროცესში სდგას. ეხ იმისთვის რომ ეხლა ფორმალ მეთოდებით ახალ აღმშენებლობას იწყებენ და კაკაბაძეც ამ გზას სრული სისწორით ადგია. კაკაბაძე პირველად აყენებს ცდას, რომ სიღრმე მიღწეული იქნეს ფერადების დალაგებითა და კომპოზიციით. აქ იბადება ფერადების კონსტრუქტივიზმი. კაკაბაძემდი თანამედროვე მხატვრობამ არ იცოდა ეს წინაამდეგობა ექსპრესიონისტების ფერადების დალაგების, რომელიც კანდინსკიმ შექმნა და რომელიც განსაზღვრულ ფორმების შენებათა მაგიერ ფერადების „დრამატიზაციამდე“ მიდის. სამწუხაროთ უფერადო რეპროდუქციები არ გვაძლევს საშუალებას უფრო ღრმად შევეხოთ ამ ცდას. სიღრმის ძიებები დაწყებული კუბიზმით მოდიოდა სიბრტყეებითა და ხაზოვლობით [illegible] ბოლა მოცულობა. კაკაბაძემ მობრუნე კუბიზმი და ფერადებით შექმნა იგივე მიღწევა.

სიღრმის ფერადებით მოცემამ ის მიიყვანა კინოს რეფორმაციამდეც. ამიტომ ამ მოცულობის მძიებელ ხელოვნებას ის კინოს უახლოვებს და უკანასკნელის პრიზმაში ატარებს.

ეს არის მასალების კლასიციზმი.

სამწუხაროდ კაკაბაძე ჩაპლინის მოძრაობის კონსტრუქციებს უყურადღებოდ სტოვებს. ჩვენი აზრით ჩაპლინი სიბრტყეების აგების და სივრცეთ დალაგების მთავარი ორგანიზატორი არის თანამედროვეობაში. მისი მიღწევების დაკვირვება ბევრს მისცემდა კაკაბაძეს.

ამ წიგნით ქართულ მხატვრობაში დ. კაკაბაძე წარმოადგენს როგორც თეორეტიულ ისე პრაქტიკულ მიღწევას.

ეს არის მეორე შენიშვნა, რომელიც ჩვენ დ. კაკაბაძის წიგნზე ვსწერთ და რომლიდანაც დავასკვნით: კაკაბაძე სრულიად [illegible] მივიდა იმ ჯგუფებასთან, რომელსაც ქართულ ხელოვნებაში ჩვენი ფრონტი აყენებდა.

კაკაბაძეში ვნახეთ ჩვენი ფრონტის ერთგული თანამგრძნობი და უფრო მეტიც.— კაკაბაძე მემარცხენე ფრონტის პრაქტიკი და თეორეტიკოსი. აქედან პირდაპირი დასკვნა ის არის, რომ თანამედროვე ხელოვნება მარცხენა ფრონტით მიდის გამოანგარიშებული პოლიუსით და ახალი თაობა ექცევა ერთ და იმავე პოზიციაში.

სიმონ ჩიქოვანი.

ქრონიკა

— გამოვიდა **სიმონ ჩიქოვანის პოემა „ფიქრები მტკვრის პირას“**. პოემა დაწერილია ტაქტილისტური მეთოდით. ყდის მხატვრობა ეკუთვნის ირაკლი გამრეკელს.

— **ნიკოლოზ ჩაჩავამ** დასწერა პოემა **„მზე და ყაჩაღი“**, რომელიც ამ მოკლე ხანში დაიბეჭდება ჩვენი გაზეთის მორიგ ნომრებში.

— მზადდება დასაბეჭდათ **ნიკოლოზ ჩაჩავას** რომანი—ლექსად **„კალოშები და სიყვარული“**.

— **აკაკი ბელიაშვილმა** დასწერა რომანი, რომელიც დეკემბრის ბოლო რიცხვებში წაკითხულ იქნება ლიტერატორთა ვიწრო წრეში. რომანი ახლო ხანში დაიბეჭდება ჩვენს მორიგ გამოცემებში.

— **პავლე ნოზაძემ** დასწერა ახალი რომანი **„იმერეთი“**; რომელიც წაკითხულ იქნა პოეტების წრეში. სიუჟეტი აღებულია თანამედროვე ცხოვრებიდან. რომანი ყურადღებას იპყრობს ორიგინალური შენებითა და სტილის თავისებურობით.

— პირველ იანვრიდან იწყებს გამოსვლას ორკვირეული ლიტერატურული ჟურნალი **„[illegible]“**. ჟურნალს რედაქტორობს **ჟანგო ლოლობერიძე**.

— **დემ. შენგელაიას** რედაქტორობით გამოვა პერიოდული ქართული ლიტერატურული ჟურნალი. გარდა ჩვენი ფრონტის მასალებისა ჟურნალში დაიბეჭდება სხვათა საყურადღებო ნაშრომებიც.

— **ბენო გორდეზიანმა** დაასრულა ახალი დიდი სურათი ვაჟა ფშაველა, რომელიც დაიბეჭდება ჩვენს მორიგ ჟურნალში.

— დეკემბრის შუა რიცხვებში ხელოვანთა სასახლეში გაიმართება ჩვენი ფრონტის მორიგი საღამო-მოხსენებები, პრაქტიკა, კამათი. შესვლა მოსაწვევი ბარათებით.

— ს. ჩიქოვანის, ნ. ჩაჩავას და ჟ. ლოლობერიძის რედაქციით და ბესარიონ ჟღენტის წინასიტყვაობით გამოვა კრებული: **„ქართული ლიტერატურა გახაბპოების შმდეგ“**.

თეატრი

ქართული დრამის სეზონი გაიხსნა შექსპირის „ჰამლეტი“თ. რეჟისორის მიდგომით ჰამლეტი ექცევა ვიწრო ოჯახურ ტრაგედიის ფარგლებში. ამით „ჰამლეტი“ს გადმოცემა გაუბრალოებულია და თანამედროვე მაყურებლისათვის მისაწვდომი. „ჰამლეტი“ს განსახიერებაში სჭარბობს გმირობიდან გამომდინარე ნევრასტენიკის ტიპი და ამ გაგებით უშანგი ჩხეიძის მიერ როლი საკმაოდ არის დაძლეული. ვერიკო ანჯაფარიძე, ოფელიას როლს საუკეთესოდ აშენებს დეკადენტურ ლირიულ მიდგომით მეფის როლი ვასაძემ შეასრულა დასრულებული ტეხნიკით. დეკორაციები და ესკიზები საინტერესოდ არის შესრულებული მხატვარ ირაკლი გამრეკელის მიერ. (რეცენზია შემდეგ ნომერში).

— **„კაცი გალიაში“** რეჟისორი ალ. ახმეტელი სდგამს პიესას „კაცი გალიაში“ ჟ. ნ. ლოლობერიძის. თარგმანითა და ირ. გამრეკელის დეკორაციებით.

— კონსტანტინე გამსახურდიამ დასწერა მოთხრობა „ტაბუ“ ოდ. შის ცხოვრებიდან. დაიბეჭდება ახლო ხანში.

— ჩვენი გაზეთის მორიგ ნომერში დაიბეჭდება რუსეთისა და უკრაინის ხელოვნების ქრონიკა და ზღვარგარეთიდან მიღებული კორესპონდენციები.

სარედაქციო კოლეგია.

დაიბეჭდა და იყიდება ყველგან სიმონ ჩიქოვანის პოემა

„ფიქრები მტკვრის პირას“

ტექსტში შემჩნეული კორექტ. შეცდომები გაასწორეთ.

ქართული დრამა ◉ რუსთაველის თეატრი

კვირა 6 დეკემბერი — უ. შექსპირის ჰამლეტ

დადგმა კ. მარჯანიშვილისა და ახმეტელის.

სამშაბათი 8 დეკემბერი — პ. კაკაბაძის მიწის ძვრა (ლისაბონის ტუსაღები)

დადგმა დ. ანთაძის.

შემდეგი პრემიერები: აზიანის „დეზერტირკა“, რობაქიძის „ლამარა“, ბენ აბრამის „ამბავი ძველ კოშკში“.

ს.ს.ს.რ. სახელმწ. გამომცემლობა

სამმართველო და ცენტრალური მაღაზია—რუსთ. პრ. № 22.

ყველა მაღაზიებში მიღებულია და იყიდება:

საკანცელ-რიო ნივთები, სახელმძღვანელოები, -არტები, სურათები, პლაკატები, ნოტები, სათამა-ოები, მუსიკალური ინსტრუმენტები.

მიიღება ხელმ-წერა ქართულ კლასიკებზე.

დაკვეთა შეიძლება, რო-ურც პირადათ აგრეთვე ფოსტით.

ბითუმი ვაჭრობაზე—ფასდაკლება და ნისია.

მატარებლების მიმოსვლი[illegible]

შეცვლ[illegible]

ლენინგრადის საჩქარო მარ[illegible]ებელი № 2,

რომელიც მოდიოდა თბილისში ჰარა[illegible]ბით. მომავალში მოვა ხუთშაბათობით, ხოლო მატარებ[illegible] № 1, რომელიც გადიოდა თბილისიდან კვირაობით, მო[illegible]ში გავა შაბათობით.

ამ ცვლილებიდან დაკავშირებით [illegible]დაპირი რონოდა ლენინგრად--ერივანი გაიგზავნება თბ[illegible]სიდან ხუთშაბათობით, ხოლო ერივანიდან--თბილის[illegible]ნ--პარასკეობით.

ბათომში მატარებელი № 2 მივა [illegible] გამოვა თბილისისაკენ ოთხშაბათობით, ხოლო გ[illegible] ლენინგრადისკენ კვირაობით.

მატარებელთა მოსვლის და გა[illegible]ის საათები რჩება ისევე, როგორც იყ[illegible]დენხანს.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სტამბა.

კამის ჭ. № 68.